

Sidosryhmäyhteistyöllä kestävään kiertotalouteen

Kiertotalous nähdään Suomessa keinona vastata käsillä oleviin kestävyysaasteisiin, kuten ilmastokriisiin ja elonkirjon häviämiseen. Kiertotalouteen siirtyminen vaatii monenlaisia toimia eri puolilla yhteiskuntaa, ja paljon yhteistyötä eri sidosryhmien välillä. Vaikka monet organisaatiot ovat strategioissaan sitoutuneet kiertotalouden edistämiseen, on kyseessä perusteellinen muutos, mikä tekee juhlapuheiden saattamisesta käytäntöön haastavaa.

Yhteistyöllä kestävään arvonluontiin

Kiertotalouden keskeiset sidosryhmät jakavat tutkitusti vahvan yhteisen tahtotilan kiertotalouden edistämisestä. Yhteinen tahtotila on hyvä pohja, jolle rakentaa. Sen hyödyntämiseksi tarvitaan kuitenkin siilot ylittävää yhteistyötä eri toimialojen ja eri hallinnonalojen kesken sekä sidosryhmien tiivistä yhteistyötä paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Kiertotalouden tavoitteiden saavuttaminen vaatii sekä jatkuvaa sidosryhmädialogia että käytännön toimintaan panostamista.

Kiertotalousliiketoiminta toteutuu eri tasoilla monimuotoisissa sidosryhmäsuhteissa. Sidosryhmäsuhteet ja niissä luotava arvo ovat muuttuvia ja jatkuvan neuvottelun alaisia. Sidosryhmänäkökulma haastaa perinteisen arvonluontinäkökulman yrityksen ja asiakkaiden näkökulmasta. Jännitteiden hyväksyminen ja hallinta, legitimitetin rakentaminen pitkällä tähtäimellä sekä liiketoimintamallin jatkuva kehittäminen korostuvat yritysten kyvykkyyksinä.

	 Taso 1 Yrityskeskainen kiertotalous	 Taso 2 Systeeminen kiertotalous	 Taso 3 Uudistava kiertotalous
Kiertotalous-käsitys	Kiertotalous liiketoimintamallina ja talousmallina Tähtää talousjärjestelmän turvaamiseen	Kiertotalous systeemisenä muutoksena Tähtää ihmisten hyvinvoinnin ja yhteiskunnan toiminnan turvaamiseen	Kiertotalous uutena yhteiskunnallisen toiminnan mallina (uusi paradigma) Ihmisten ja luonnon hyvinvointi vahvistavat toisiaan
Taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristövastuullisuus	Taloukasvun ensisijaisuus Välittömät sosiaaliset kysymykset Ekologinen tehokkuus	Win-win-mahdollisuudet ja taloudellinen hyöty Yhteisön hyvinvointi ja sosiaaliset kysymykset Tasapaino suhteessa luontoon; luonnonvarojen säilyttäminen	Nollakasvu, miinuskasvu Kaikkien yksilöiden ja yhteisöiden hyvinvointi Symbioottinen suhde luontoon; luonnon elinvoimaisuuden vahvistaminen
Kestävyys-käsitys	Heikko kestävyys	Keskivahva kestävyys	Vahva kestävyys

Heikosta vahvaan kestävyteen kiertotaloudessa

Kiertotalouskäsitteet vaihtelevat vielä melkoisesti eikä yhteistä jaettua ymmärrystä kiertotalouskäsitteen sisällöstä vielä ole. Kiertotalouskäsitteet muotoutuvat ja vaihtelevat sen mukaan, miten taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristövastuullisuus ymmärretään. Näköksemme mukaan kiertotalous voidaan ymmärtää ainakin kolmella tavalla: **1) yrityskeskainen kiertotalous** (heikko kestävyys), **2) systeeminen kiertotalous** (keskivahva kestävyys) ja **3) uudistuva kiertotalous** (vahva kestävyys).

Kiertotalousmuutokseen liittyvän yhteistyön periaatteet

- Kestävyshyppäyksen periaate** tarkoittaa sitä, että kestävään kiertotalouteen siirtyminen ei ole pikkuhiljaa tapahtuva lineaarinen muutos, vaan iso ja perusteellinen systeeminen muutos. Se tarkoittaa muutoksia sekä luonnonvarojen ja raaka-aineiden käytössä että lainsäädännössä, verotuksessa, yritystuissa ja kulutuskäyttäytymisessä.
- Keskimäärin samansuuntaisten intressien periaate** tarkoittaa sitä, että kun eri sidosryhmien intressit kiertotalouden suhteen ovat keskimäärin samansuuntaisia, ne yhdessä mahdollistavat muutoksen kohti kestävä kiertotaloutta.
- Dynaamisten suhteiden periaate** tarkoittaa sitä, että muutos kestävään kiertotalouteen tehdään yhteistyösuhteissa, jotka ovat moninaisia ja muuttuvia.

